

[Kjærbøl.]

ministeren i sommerhalvåret i en række byer har udstedt forbud mod ombygnings- og forbedringsarbejder.

Ministeren har erkendt, at programmet for boligbyggeriet ikke kan holde, samtidig med at der har været fuld beskæftigelse i murerfaget. Nu vil jeg ikke påstå, at en tilbagevenden til den administration, som gennemførte rekordbyggeriet i 1949, vil eliminere den siden dengang stedfundne stigning i byggeomkostningerne, men hvis man i dag ville respektere de samme principper, hvorefter byggeriet blev ledet i 1948 og 1949, ville der afgjort finde en billigørelse sted. Byggetiden ville blive mere normal, adgangen til at erhverve sortbørpriser ville blive reduceret, og mon det ikke ville blive lettere for ministeren at vinde forståelse i bankverdenen, når forhandlingerne kunne foregå på baggrund af et fuldt kontrolleret byggeri?

Så er der byggeomkostningerne. Herom siger ministeren:

„For at sikre boligbyggeriet en tilfredsstillende fremtid må vi holde de stigende byggeomkostninger i skak, fordi byggeinitiativet skrumper ind, efterhånden som byggepriserne stiger“.

Det lyder meget smukt, men er der nogen realitet bag dette ministerord? Jeg opfatter talemåden „at holde i skak“ således, at man hindrer noget i at brede sig, men det kan ikke være tilstrækkeligt med henblik på byggeomkostningerne at søge hindret, at disse stiger. Bestræbelserne må gå ud på at få omkostningerne ned. Om dette problem siger ministeren, at han tror, det kan finde sin løsning ved, at man genopliver konkurrencen i byggeriet, d. v. s. ved at man undgår den altfor hektiske aktivitet, vi har haft i byggefagene i de senere år. Vi skal altså igen have håndværksmestrene til at konkurrere, og vi skal have byggepladserne bemandet, således at byggeperioden væsentligt nedsættes. Så langt ministeren. Må jeg have lov til at spørge: Er det arbejdsløshed, man opererer med? Jeg vil ikke tro det, for det ville jo være en fuldkommen paradoksal situation, hvis der samtidig skal være en betragtelig ledighed og et formindsket boligbyggeri.

Ministeren taler om en normal byggetid i efterkrigsårene på 16—18—20 måneder. Må jeg hertil oplyse, at på grund af byggepuken var byggetiden i 1946 og 1947 kommet helt op på 3 år, men i 1949 kommet ned på ca. 14—15 måneder. Det forekommer mig, at det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard har ret i, at ministeren nær-

mest har siddet og registreret byggeomkostningernes himmelflugt og i virkeligheden kun har peget på, hvad jeg vil kalde lapperier på misøren i boligbyggeriet. Det har min fulde tilslutning, at ministeriet vil yde støtte til, hvad ministeren har kaldt en totalprojekteringsordning, således at der ligger fuldt udarbejdede projekter til gennemførelse, når der atter kommer gang i byggeriet. Men det er og bliver alligevel kun en foruddiskontering af noget, som ministeren i dette øjeblik slet ikke synes at kunne overse. Jeg skal villigt indrømme, at ministeren er ude for store vanskeligheder, men i nogen grad ligger han, som han selv har redet. En oppositionspolitik, som den højtærede indenrigs- og boligminister i sin tid tilsluttede sig 100 pct., rammer nu regeringen som en boomerang. Det konservative folkeparti har, hvis det ikke har ændret signaler siden 1938, tilsluttet sig en socialpolitisk linie i boligbyggeriet, men den er svær at finde i ministerens indlæg, og de konservative havde kun foragt tilovers for den indsats, den socialdemokratiske regering øvede på boligbyggeriets område. Jeg må måske have lov til at opfriske, hvad man skrev i en valg-pjece ved sidste folketingsvalg. Der stod:

„Vi trænger til boliger. Er der noget samfundsfjendsk i, at unge mennesker gerne vil have foden under eget bord? Nej. Det er længe siden, at socialisterne hævdede, at familiens opløsning er en forudsætning for socialismens indførelse. Regeringen ville gerne bygge — man overtog så en pragtfuld boligkarré — til kontorbrug for byggeri- og boligvæsenets embedsmænd! Men lejlighederne? Hvor blev de af? Ja, hvor blev de af?“

Det var en lurvet agitation, der fuldkommen tilsidesatte kendsgerningerne. Vælgerne kunne ikke være uvidende om, at der var fuldført et meget omfattende byggeri i de 2 foregående år under socialdemokratisk styre. Forsåvidt var den konservative agitation let at gennemskue, men der måtte i den ligge et tilsagn om, at hvis de konservative kom til, ville der for alvor komme vind i sejlene.

Nu bliver det andres sag at spørge: Men lejlighederne? Hvor blev de af? Ja, hvor blev de af?

Ministeren ved, at byggeri er en langsigtet virksomhed. Han har tidligere udtalt, at de dispositioner, han træffer i dag, først langsomt sætter sig igennem, og deres endelige konsekvens vil måske først komme til udtryk om 1 à 2 år, men med den administration, som ministeren hidtil har benyttet